

Mnoge pomanjkljivosti bi verjetno rešila že zamenjava diafilma z diapozitivi. Tako bi bile mogoče posamezne korekture v slikovnem gradivu, različne kombinacije glede na trenutno potrebo z izborom slik, prišla bi v poštev menjava črnobelih slik z barvnimi, največja prednost diapozitiva pa je neprimerno daljša življenjska doba, ki se pri diafilmu očitno krajša z vsakim predvajanjem v sicer tudi nekvalitetnih domačih diaskopih. Žal Sava film s to prakso še ni začel in izdeluje celo barvne diafilme, kar ni smotno, ker so tam stvari še bolj delikatne.

Ker so stvari take, bi bilo prav, ko bi o njih več razpravljali. Glede članka Nekaj pripomb k tekstom naših diafilmov tovariša Janeza Svolfšaka menim, da je njegova glosa k Cesarjevemu diafilmu o Kajuhu zelo ostra, vendar naj jo sodelavci Sava filma vzamejo kot prvi prispevek k njihovemu pionirskemu delu, ki so ga opravili ob svoji vsakdanji prosvetni službi. Upam pa, da bo omenjeni tovariš omilil svojo (ob)sodbo, brž ko bo stvari ogledal pobliže in tudi sam kaj prispeval.

A. Aleš

UBOJ IN UMOR ALI UBOJSTVO

V našem tisku beremo včasih besedo *ubojstvo*. Kdor ni doma v pravni terminologiji, lahko misli, da naj bi z *ubojstvom* nadomestili stari *uboj*. Pleteršnik (II 706) se pri *ubojstvu* sklicuje na Janežiča, Čafa in Krelja. Kot izpeljanko iz *uboja* pozna besedo *ubojstvo* tudi SP 1950, 527.

Od prve strokovne terminologije (1853) dalje sta bila dosledno v rabi dva termina, in sicer *umor* (nem. der Mord) — naklepna usmritev človeka, in *uboj* (nem. der Totschlag) — usmritev človeka brez usmrtilnega naklepa. To jasno ločevanje obeh terminov, ki je temeljilo na nemški pravni terminologiji, pa se ni skladalo s srbohrvatsko terminologijo, ki pozna, podobno kot italijanščina (*uccisione*), le en termin *ubistvo* za *umor* in za *uboj*. Ta srbohrvatska posebnost se je uveljavila v sh. izvirniku in potem seveda tudi v slovenskem prevodu kazenskega zakonika (čl. 135—138). Naslov člena 135, ki obravnava *umor*, je *Uboj*, naslov nadaljnjih dveh členov, ki pa obravnavata pravi *uboj*, pa je *Uboj na mah* in *Uboj iz malomarnosti*. Iz tega torej sledi, da pomeni *uboj* brez vsakega določila *umor*, *uboj* z določilom pa *uboj*. Zadnji člen naš z naslovom *Delomor* spominja na *umor*; zanimivo pa je tudi, da dobiva sh. *detoubistvo* dvojnico *čedoumorstvo*.

Iz kazenskega zakonika je torej izpadla beseda *umor*, ki je tudi v prečiščenem besedilu iz l. 1960 nadomeščena z *ubojem*. Nikjer v zakoniku pa nimamo *ubojstva*. Če stremi kdo za tem, da bi zakonski termin *uboj* nadomestil z *ubojstvom*, ki naj bi pojmovno obseglo *uboj* in *umor*, za to nima nobene opore, kajti *ubojstvo* bi bilo v tem primeru nekako prilagojeno sh. *ubistvu* z znanim širokim pomenom in po vsem tem pravzaprav ne bi šlo za oživitev starega slovenskega *ubojstva*, slonečega na *uboj*, ki se le deloma krije s sh. *ubistvom*.

Čeprav je termi *umor* izrinjen iz kazenskega zakonika, še vedno živi in je tudi njegova raba v naši jezikovni praksi utemeljena.*

Fr. Goršič

* Po našem mnenju črtanje termina *umor* iz slovenskega pravnega izrazoslovja v več pogledih nasprotuje načelom ustvarjanja strokovnih terminologij: 1. vsakemu pojmu pripada poseben termin; 2. terminov, ki jih jezik že ima — v našem primeru že celih sto let — in ki poleg tega popolnoma ustrezajo ter jih tudi vsak količakaj izobražen Slovenec pozna in loči, ni mogoče kratkomalo ukinjati; 3. termini brez določil so primernejši kakor termini z določili (*uboj* na mah, *uboj* iz malomarnosti); 4. živemu terminu ni mogoče spreminjati vsebine. — Uredništvo.

NAROČNIKOM SPOROČAMO,

da tudi sedmi letnik revije Jezik in slovstvo lahko pošljejo v vezavo. Pošljite broširane številke revije na naslov ČP »Celjski tisk« Celje. Originalna vezava v platno stane približno 700 dinarjev.